

Raadsvoorstel

Datum vergadering: 2 juli 2026

Agendapunt: 16

Onderwerp: Aanbieden begroting 2027 en jaarstukken 2025 Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
Vaststellen van de 18^e begrotingswijziging 2026

Portefeuillehouder: wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 19 mei 2026

Inleiding

Op 3 april 2026 is de (programma)begroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling (GR) Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) ontvangen. De begroting moet volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) aan u worden voorgelegd. Er is 12 weken de tijd een zienswijze op de stukken kenbaar te maken. De zienswijzetermijn sluit op 3 juli 2026.

Daarnaast zijn op 20 april de jaarstukken 2025 van de ODBN ontvangen. In deze jaarstukken legt het bestuur van de GR verantwoording af over het gevoerde beleid, de bedrijfsvoering en de financiële positie in 2025. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De stukken worden aan u voorgelegd voor kennisname.

Het college heeft namens u een voorlopige reactie gegeven op de begroting 2027 ODBN (binnen de termijn), nadat de stukken door de commissie Ruimte en Leefbaarheid besproken zijn op 18 juni 2026.

Voorstel

1. Een positieve zienswijze te geven op de begroting 2027 van de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) met inachtneming van de reflecties van het adoptiepanel en de gemeente.
2. De stijging van lasten in onze begroting met € 181.063,- meenemen in de uitwerking van de begroting 2027 waarbij we op zoek gaan naar een alternatieve dekking.
3. Kennis te nemen van de jaarstukken 2025 ODBN.
4. Een reactie te geven op de jaarstukken 2025 ODBN, waarbij de ODBN verzocht wordt voor 2026 opvolging te geven aan het adoptieadvies.
5. Het aandeel van de gemeente Bernheze in het jaarrekeningresultaat 2025 van de ODBN bedraagt circa € 48.536,-. Dit bedrag toe te voegen aan de reserve nog nader te bestemmen.

Argumenten

1.1 De begroting 2027 ODBN komt overeen met onze zienswijze bij de Kadernota 2027 ODBN.

De begroting 2027 is opgesteld op basis van de uitgangspunten in de Kadernota 2027 ODBN. Over de Kadernota 2027 heeft u een positieve zienswijze gegeven, waarbij het algemeen bestuur van de ODBN opgeroepen is aandacht te schenken aan de begroting van Samen Sterk in Brabant (SSiB), de financiële effecten van (her)investeringen in robotisering/AI, de potentiële financiële effecten van de mandaatverschuiving inzake de archivering bij de ODBN en het verduidelijken van de spelregels van indexatie conform het advies van het adoptiepanel van de ODBN. Dit raadsbesluit is 26 februari 2026 genomen.

De ODBN heeft hierop ten aanzien van het opstellen van de begroting 2027 als volgt gereageerd:

- Begroting van Samen Sterk in Brabant (SSiB)
  - *Reactie ODBN: Per abuis is hier geen aandacht aan besteed in de kadernota 2027. Voor de volledigheid is belangrijk om te melden dat de indexatie en uitgangspunten welke in de kadernota 2027 zijn benoemd ook integraal van toepassing zijn voor SSiB.*
- Financiële effecten robotisering / AI meenemen.
  - *Reactie ODBN: We onderstrepen deze aanbeveling. Op dit moment kunnen we hier niet veel meer invulling aan geven. In de heidag van 10 september 2025 met het AB hebben we ook de afspraak gemaakt de komende tijd in het teken staat van experimenten en ervaringen opdoen. Zodra we hier meer invulling aan kunnen geven komen we daar natuurlijk bij u op terug.*
- Financiële effecten van de mandaatverschuiving inzake de archivering bij de ODBN
  - *Reactie ODBN: Op dit moment wordt hard gewerkt aan het overdragen van het archiefmandaat aan de ODBN. Op dit moment zijn de financiële consequenties nog niet duidelijk. In 2026 wordt hieraan verder gewerkt.*
- Verduidelijking spelregels over indexatie.
  - *Reactie ODBN: In deze kadernota 2027 kiezen we er bewust voor om ook het afgesloten jaar 2024 mee te nemen in de herijking op het tarief. Hierbij moet volledigheidshalve vermeld worden dat dit, wat de ODBN betreft, de bestendige gedragslijn is voor de toekomst. In de kadernota zijn verder alle uitgangspunten opgenomen.*

De ODBN heeft met de Kadernota 2027, voorstellen met betrekking tot de jaarstukken 2025 en de begroting 2027 een consistente lijn neergezet. Met deze begroting geven ze invulling aan hun taken en ambities, met oog voor kostenbeheersing, innovatie en kwaliteit. De reacties van de deelnemers hebben geen aanleiding gegeven tot aanpassingen in de begroting.

De belangrijkste punten uit de begroting 2027 ODBN zijn:

- Het uurtarief stijgt naar € 121,64, wat 3,2% hoger is dan het tarief van 2026 (€ 117,91). Dit tarief is € 0,13 hoger dan het eerder aangekondigde tarief in de kadernota 2027. Die bijstelling vergeleken met het uurtarief uit de kadernota is het gevolg van een bijstelling in de verwachte rente-inkomsten. Uitgangspunt blijkt een declarabiliteit van 1.294 uren met een genormeerd ziekteverzuim van 5,5%.
- Het begrote aantal uren stijgt van 291.441 begrote uren in 2026 naar 297.021 in de begroting 2027.
- De begrote omzet stijgt van de begrote € 35,6 miljoen naar € 37,6 miljoen (+6%).
- De gekwantificeerde risico's bedragen € 2.091.000. Personele risico's hebben hierin het grootste aandeel; het niet halen van de genormeerde declarabiliteit, onduidelijkheid over de CAO, maar ook een te laag omzetvolume en een niet-toegankelijke ICT-omgeving maken hiervan onderdeel uit.
- Het weerstandsvermogen van € 2.061.559 is nagenoeg ontoereikend om de gekwantificeerde risico's te kunnen opvangen. De weerstandsratio is 0,99. Dat is voldoende.
- Samen Sterk in Brabant (SSiB) wordt vanaf 2026 buiten de begroting van de ODBN gehouden ten aanzien van de opbrengsten en direct toewijsbare kosten. Alleen de bedrijfsvoeringskosten van de SSiB zijn opgenomen in de begroting van de ODBN. Het

bedrijfsvoeringsdeel dat toegewezen is aan SSiB is als doorbelasting aan de SSiB-begroting meegenomen. De begroting van de SSiB is gespecificeerd in een afzonderlijke paragraaf 'Samen sterk in Brabant' in deze begroting.

Het adoptiepanel van de ODBN geeft een onafhankelijk advies over P&C-gerelateerde voorstellen die door het Dagelijks Bestuur aan het Algemene Bestuur worden aangeboden. Ten aanzien van de begroting merkt het adoptiepanel het volgende op:

- Terugkerend punt is de omvang van de deelnemersbijdragen voor individuele dienstverlening. Voor deelnemers zijn wijzigingen hierin die tot uitdrukking komen in de begroting niet altijd herkenbaar en verklaarbaar. De vraag is in hoeverre input van de verschillende deelnemers omtrent conceptwerkprogramma's doorgekomen en/of verwerkt is. Zo zien wij als gemeente Bernheze specifiek op dit moment een aantal ontwikkelingen in relatie tot het werkprogramma, waarbij wij vragen hebben en die nog niet tot tevredenheid zijn beantwoord.
  - Bij het inschatten/ bepalen van uren per hoofdstuk worden uitgangspunten gebruikt die nadelig uitpakken voor de deelnemers.
  - In de periode 2022-2025 heeft de gemeente Bernheze in totaal € 960.000,- aan afrekeningen terug ontvangen vanuit de ODBN.
  - In de periode 2022-2025 heeft de gemeente Bernheze circa € 150.000,- ontvangen uit rekeningresultaten.
    - Vanuit de rekeningresultaten zijn daarnaast ook forse bedragen toegevoegd aan de reserves om uitvoering te geven aan niet voorziene taken of nieuw beleid. Hiervoor is goedkeuring gegeven door AB en DB van de ODBN en de deelnemers door vaststelling van de jaarstukken ODBN. In 2024 en 2025 is in totaal € 1.929.000 aan de reserves ODBN vanuit de rekeningresultaten.

Wij vragen de ODBN toch kritisch te kijken naar de uitgangspunten die gebruikt worden om een prognose te maken voor het werkprogramma van alle deelnemers. Probeer hier niet te risicomijdend te zijn, waardoor de deelnemers te hoge structurele lasten vooraf moeten opnemen terwijl deze achteraf weer worden verrekend met de deelnemers. Aan de ODBN en individuele deelnemers is het *in de opdrachtgeversrol* om hier desgewenst samen naar te kijken. Tegelijkertijd kan een deelnemer zelf een inschatting (of correctie) maken over de bijdrage die de deelnemer zelf in de eigen begroting kan opnemen als de deelnemer extra of betere informatie / inzichten heeft.

- Kijk nog eens goed naar de begrote rentebaten. De rentebaten zijn ten opzichte van de begroting 2026 én de kadernota 2027 omlaag bijgesteld. In de begroting is € 169.000 opgenomen aan rentebaten. De daadwerkelijke rentebaten in 2025 waren € 512.000. We vragen ons af of deze daling – in deze mate – realistisch is. De ODBN hanteert weliswaar een consistente methodiek, maar mogelijk is deze te voorzichtig.
- Wij hebben – in lijn onze eerdere adviezen over SSiB – aandacht gevraagd voor de verduidelijking van de financiële beheerscyclus van de SSiB. De begroting gaat hierop niet in, maar wij verwachten dat hierover in navolgende P&C stukken wél duidelijkheid komt.

Het adoptiepanel adviseert, met inachtnaam van bovenstaande reflecties, positief over de begroting 2027. Het volledige advies is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Wij stellen voor dit advies te volgen.

2.1 De ontwikkeling van de kosten in de begroting 2027 ODBN nemen we mee in uitwerking van de begroting 2027 Bernheze.

De bijdrage aan de ODBN op basis van de begroting 2027 bedraagt € 1.647.698,-. Daarnaast betalen we in 2027 ook een bijdrage aan SSiB (Samen sterk in Brabant) van € 15.596,-. Het uurtarief stijgt van € 119,05 naar € 121,64. Zowel de bijdrage als het uurtarief is gecorrigeerd met een incidentele korting. De werkprogramma's 2026 en 2027 wijken in totale uren nauwelijks van elkaar af. Wel hebben we een forse verschuiving van uren van overige verzoektaken naar basistaken.

Wij zien al enige tijd een terugloop van afname uren ten behoeve van de grondexploitatie. Hierdoor is in overleg met de ODBN besloten de uren overige verzoektaken te verlagen met circa 850 uur. Omdat de grondexploitatie een gesloten systeem is, worden de kosten van de overige verzoektaken toegewezen aan de grondexploitatie volledig gedekt binnen de grondexploitatie. Door de lagere afname in uren en daarmee kosten binnen de grondexploitatie wordt de dekking uit de grondexploitatie ook lager. Als we alleen naar de overige verzoektaken kijken zou de verlaging van de uren en kosten ODBN in relatie tot de lagere dekking uit de grondexploitatie nagenoeg budgettair neutraal verlopen, met uitzondering van de indexering en aanpassing werkprogramma 2026. Op de afname van overige verzoektaken kunnen wij als gemeente sturen. We zien echter een toename in de basistaken van de ODBN met circa 850 uur, dit heeft dezelfde omvang als de afname bij overige verzoektaken, waarvoor geen dekking aanwezig is. Op de basistaakuren hebben wij als gemeente vanwege de wettelijke verplichting nauwelijks tot geen sturingsmogelijkheden. Ondanks dat we in totaal niet meer uren afnemen, zorgt met name het gebrek aan aanvullende dekking grondexploitatie dat de lasten in onze begroting met € 181.063,- stijgen. We gaan verkennen welke alternatieven er zijn om deze dekking te bewerkstelligen.

3.1 De ODBN legt via de jaarrekening 2025 verantwoording af over het begrotingsjaar 2025.

Onderstaand worden de belangrijkste regionale beleidsontwikkelingen en bijbehorende resultaten uit 2025 weergegeven:

- Werken onder de Omgevingswet: Er is een notitie uitvoeringsgerichte milieuo advisering door de ODBN vastgesteld. In de tweede helft van 2025 is een start gemaakt met hoe deze ontwikkeling vorm te geven. Dit krijgt een vervolg in de eerste helft van 2026.
- Datagedreven Werken: Om de robuustheid van de omgevingsdienst te versterken is subsidie van €245.000 aangevraagd en verkregen waardoor het niet nodig was om het budget collectieve taken in te zetten. Doel is om het werken met data binnen de ODBN te professionaliseren en zo de informatiepositie te versterken.
- Stikstof: Net zoals in 2023 en 2024 hebben jurisprudentie en ontbrekende toetsingskaders rond het stikstofdossier ook in 2025 grote invloed gehad op onze werkzaamheden. In het laatste kwartaal van 2025 kondigden Gedeputeerde Staten aan nieuw beleid te willen voeren voor emissiearme stallen bij veehouderijen.
- Zeer zorgwekkende Stoffen: Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) is een belangrijk maar zeer complex onderwerp. In 2025 is sterk ingezet op het vergroten van die kennis door intensieve kennisdeling in netwerken, kennisdagen en het volgen van praktische cursussen in het herkennen van ZZS. Er is een project opgezet voor het beter structureren en borgen van informatie over ZZS dat in 2026 verder zal worden uitgevoerd.
- Water: Er is een pilot stofgericht toezicht op indirecte lozingen uitgevoerd in het licht van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) met als doel een methode te onderzoeken om verontreinigingen die gedetecteerd worden bij een rioolwaterzuivering naar de bron

terug te leiden om daar te interveniëren. Er is gekozen voor de regio Oss vanwege een duidelijke verhoging van de KRW-stof PFOS (vallend onder de categorie PFAS) in het oppervlaktewater. De ODBN heeft daarnaast in 2025 het initiatief genomen om, samen met het waterschap en de regionale KRW-ambassadeur, een ronde langs alle gemeenten te maken. Hierbij is breed met alle afdelingen van de gemeente met invloed op de waterkwaliteit gesproken over de KRW-opgaven voor de waterkwaliteit en kwantiteit voor die gemeente.

Wat de ODBN voor de gemeente Bernheze betekend heeft in 2025 komt terug in de Evaluatierapportage 2025 Uitvoering en Handhaving (VTH-Taken), die het college u ter kennisgeving heeft gestuurd (via een NTI, d.d. 21 april 2026).

4.1 Opvolging geven aan het adoptieadvies voor 2026 zorgt voor realistische financiële rapportages, transparante besteding van middelen, en volledige beleidsverantwoording.

Het adoptiepanel van de ODBN geeft een onafhankelijk advies over P&C-gerelateerde voorstellen die door het Dagelijks Bestuur aan het Algemene Bestuur worden aangeboden. Ten aanzien van de jaarrekening 2025 merkt het adoptiepanel het volgende op:

- Qua resultaat zijn de lagere lonen dan begroot op basis van de indexatie een belangrijke reden van het positieve jaarrekeningresultaat. Ongeveer de helft is hierdoor verklaarbaar.
- We constateren dat ICT en alles wat hiermee te maken heeft van steeds grotere invloed is op de systemen waarmee gewerkt wordt. Toenemende eisen en kwetsbaarheden, ook met het oog op de toekomst, maken dit complexer, en dat geldt ook voor de beoordeling van de beheersingsmaatregelen. We constateren dat, voor zover te overzien, de basis op orde is en verbeterpunten duidelijk zijn. Aan verbetermaatregelen wordt door de ODBN gewerkt. Wij vertrouwen hierop en volgen met aandacht de constatering van de accountant.
- Bestemming jaarrekeningresultaat € 970.000 wordt bestemd voor concrete projecten in de bedrijfsvoering en betreffen in zijn geheel incidentele lasten.

Het adoptiepanel adviseert, met inachtnaam van bovenstaande reflecties, positief over de jaarstukken 2025. Het adoptiepanel acht de voorgestelde bestemming van het resultaat verdedigbaar. De goedkeurende accountantsverklaring is inmiddels ontvangen door de ODBN. Het volledige advies is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Wij stellen voor dit advies te volgen.

5.1 De jaarrekening 2025 is afgesloten met een positief rekeningresultaat van €2.018.000 waarbij het aandeel van de gemeente Bernheze € 48.536,- bedraagt.

Samengevat wordt het volgende besproken:

- Het jaar 2025 is afgesloten met een positief resultaat van €2.018.000 (2024: € 959.000), dat is circa 5% van de totale omzet.
- Dit resultaat is mede behaald door lagere kosten lonen en inhuur (€ 1.614.000 voordelig) door een lagere CAO-indexering, een lagere bezetting en lagere loontredes dan begroot. Daar tegenover staat een lagere omzet van individuele dienstverlening (€ 558.000 nadelig). Daarnaast zijn er extra inkomsten bij regionale dienstverlening, o.a. subsidies (robuustheid, energiebesparingsplicht, Ssib).
- De financiële positie is goed. De omvang van de algemene reserve is € 2.062.000, terwijl het gekwantificeerde risicoprofiel € 1.821.000 bedraagt. Hiermee is de

weerstandratio 1,13 (voldoende: streefwaarde is minimaal 1,0. Afgesproken bandbreedte is tussen 0,75 en 1,5). De belangrijkste risico's zijn een lagere declarabiliteit en het niet halen van de omzetvolumes. Ook stijgen ICT-kosten harder en is de afhankelijkheid van systemen groot, waardoor ICT-kosten hoger uitvallen.

Het positieve resultaat wordt als volgt bestemd:

- Het voorstel is om het resultaat 2025 van € 2.018.000 als volgt te bestemmen:
  - € 970.000 te storten in bestemmingsreserve incidentele projecten:
    - De € 970.000 wil de ODBN investeren in een doorontwikkeling van strategische bedrijfsvoering. Dit omvat inzetten op mogelijkheden voor robotisering en de inzet van AI, wat moet leiden tot een efficiëntere taakuitvoering.
  - € 1.048.000 uit te keren aan de deelnemers.
    - Het aandeel van de gemeente Bernheze bedraagt € 48.536,-. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve nog nader te bestemmen.

Risico's

Begroting 2027 ODBN.

De definitieve vaststelling van het jaarlijkse werkprogramma ODBN vanuit de gemeente Bernheze bepaalt de definitieve bijdrage voor 2027. Het werkprogramma 2027 wordt in het laatste kwartaal van 2026 definitief gemaakt.

Kosten en dekking

Op basis van de begroting 2027 ODBN, inclusief collectieve taken, zal de bijdrage van de gemeente Bernheze € 1.647.698,- bedragen. Ten opzichte van de begroting 2026 van de gemeente Bernheze betekent dit een kostenstijging van € 181.063,-. Deze ontwikkeling nemen we mee in de verwerking van de begroting 2027.

Vervolg

Namens u is aan het Dagelijks Bestuur van de ODBN een voorlopige reactie gegeven op de begroting 2027, na behandeling in de commissie Ruimte en Leefbaarheid. Als uw besluit hier van afwijkt of hier nog iets aan wijzigt, wordt dit alsnog gedeeld met het Dagelijks Bestuur van de ODBN.

Evaluatie

Volgens reguliere wijze bij de P&C stukken van de gemeenschappelijke regelingen.

Bijlage(n):

- Bijlage 1 - Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2027 ODBN (139306)
- Bijlage 2 - Programmabegroting 2027 ODBN (139307)
- Bijlage 3 - Reactiememo Kadernota 2027 (139308)
- Bijlage 4 - Jaarstukken 2025 ODBN incl. controleverklaring accountant (139316)
- Bijlage 5 - Accountantsverslag 2025 ODBN (139319)
- Bijlage 6 - Advies adoptiepanel jaarstukken 2025 en ontwerpbegroting 2027 ODBN (139321)

Burgemeester en wethouders,

Martin van Vliet
secretaris

Mark de Man
burgemeester